

از کلام الاهی تا مصحف

متن در فرهنگ شفاهی و کلام در فرهنگ نوشتاری

تهیه کننده: مهدی خلجی

حقوق معنوی

- اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری - این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک - اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.

• تقسیم‌بندی انسان‌شناختی-جامعه‌شناختی-تاریخی:

• عقل شفاهی - عقل نوشتاری

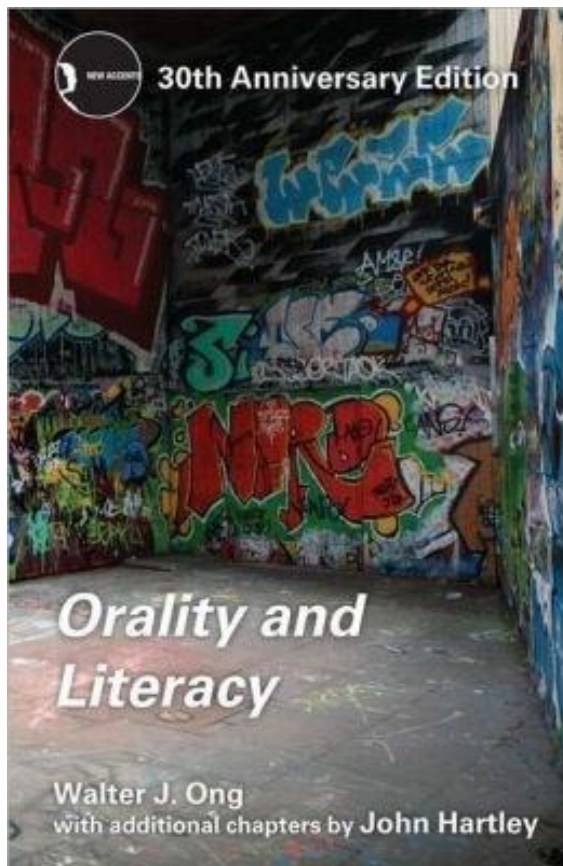
• عقل: شیوه و دستگاہ فهم

• شنیدن-گفتن / دیدن-نوشتن-خواندن

• چیرگی گفتار حتا دیرزمانی پس از فراگیری نوشتار

• گفتار شکل بنیادین زبان

• گفتار از واج‌ها - آواهایی که تمایز معنایی ایجاد می‌کنند - تشکیل شده نه حروف

Orality and
Literacy
by Walter J. Ong

– * نوشتار، کلمه به مکان/فضا مقید می‌کند، اندیشه را ساختار تازه می‌بخشد و گویش‌ها را به گویش معیار تقلیل می‌دهد به

– grapholect

A grapholect is a transdialectal language formed by deep commitment to writing
Writing gives a grapholect a power far exceeding that of any purely oral dialect

– زبان وقتی نوشتاری می‌شود دائره‌ی واژگانی‌اش چندین برابر می‌گردد و امکان پیدایش دستور زبان (نحو) پدید می‌آید .

- * هر اندیشه‌ای - از جمله در فرهنگ‌های ابتدائی گفتاری - تحلیلی است، یعنی مواد آن را می‌توان به اجزائی از هم جدا تقسیم و تفکیک کرد. ولی بررسی استوار بر تبیین، طبقه‌بندی و توالی هر پدیده یا حقیقت بیان‌شده بدون نوشتن و خواندن ممکن نیست. در فرهنگ‌های گفتاری، مردمی که هنوز نوشتن نمی‌دانند حکمت و فرزانیگی می‌آموزند ولی «پژوهش» نمی‌دانند .

- فرایند یادگیری در فرهنگ شفاهی

- **Apprenticeship**

- انتقال سینه به سینه دانش‌ها و مهارت‌ها

- *حافظه‌ی فرد در فرهنگ نوشتاری «تصویر-کلمه» است، در فرهنگ گفتار «آوا-کلمه».»

- *بلاغت، هنر سخنوری - پاراداریم هرگونه گفتار

- سخنوری نه تنها به مثابه‌ی بیان کلمات که به مثابه‌ی نوعی اجرا-نمایش Performance

- در قدیم هیچ‌گاه از روی متن سخنرانی نمی‌کردند. تمایز سخنوری و نوشتار

- ادبیات ویژه‌ی فرهنگ نوشتار بنیاد است
- در فرهنگ گفتار بنیاد، گفتار بنیاد ارتباط زبانی است
- سبک‌شناسی سخن در فرهنگ گفتار بنیاد متمایز از فرهنگ نوشتار بنیاد است.
- «واو» عاطفه بدون عطف - خطاب فرد با صیغه‌ی جمع («یا ایها النبی اذا طَلَّقْتُم النِّسَاءَ فَطَلِّقُوا لِعَدَّتِهِنَّ» / «یا ایها النبی جاهد الکفار و المنافقین») شکل‌های گوناگون خطاب
- الگوهای روایت‌شناختی متفاوت
- فرهنگ گفتار بنیاد از نظر نظم اجتماعی-سیاسی نامتمرکز است
- فرهنگ نوشتاری نظم یک‌سان‌ساز و از نظر زمانی-مکانی فراگیر دارد. فرهنگ نوشتاری-قانون

- فضای فرهنگی-تمدنی جزیره العرب
- گستره‌ی زبانی: دستگاه واژگانی و رمزگانی ابتدائی
- فقدان دستور زبان که نیازمند پیدایش «منطق» است
- اختلاف شدید گویش‌ها و فقدان گویش رسمی همه‌گیر

- قدرت کلمه
- عدم تمایز میان دالّ و مدلول - اسم و مُسمّی
- باورهای جادویی به قدرت کلمات - انتقال ماهیّت یک چیز به لفظ آن
- علّم آدم الاسماء -
- فقال انّ هذا الاّ سحرّ یؤثر
- اسم اعظم
- ذبح حیوانات
- بسم الله الرحمن الرحيم

• کلمه- هستی- آفرینش

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
 وَالْقُلُوكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
 مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَخْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا
 مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ
 بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾ وَمِنَ
 النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ
 وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ
 الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾
 إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَأَرَاؤُا الْعَذَابَ
 وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَا
 لَنَا كَرَةٌ فَنتَبَرَأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ
 أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾
 يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلْالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
 خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ
 بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا نَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

• قرآن - کلام الله - وجودی که در آن کلمات و آیات خدا تجسد یافته است

• وحی قرآنی اشاره به خود جهان است نه معرفت آن

• «انما قولنا لشيء اذا اردناه ان نقول له كن فيكون»

• فقلنا لهم كونوا قردهً خاسئين

- سازوکارهای گفتار شفاهی
- فراموشی-تکرار- تکنیک‌های یادآوری
- مفروض گرفتن مخاطب واقعی و حاضر
- عناصر تداوم
- بیان قصه‌ها به شکل‌های متفاوت و با ارجاع به حافظه‌ی مخاطب

حقوق معنوی

- اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری - این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک - اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.